

Uppföljning av folkhögskolor 2025

Folkbildningsrådets uppföljning av folkbildningsverksamheten syftar till att säkerställa att statsbidragsvillkoren följs och att verksamheterna lever upp till statens syften med folkbildningsstödet.

Denna sammanfattning beskriver de uppföljningsinsatser som Folkbildningsrådet genomfört under 2025, med fokus på resultat och åtgärder som berör folkhögskolorna. Statsbidragsmottagarna har följts upp individuellt men redovisningen beskriver helheten.

Uppföljningsmetod

Folkbildningsrådets uppföljning bygger på en systematisk modell där riskanalys styr val av insatser. Årligen genomförs en intern riskbedömning utifrån folkhögskolornas samlade återrapportering, vilket identifierar fokusområden för kommande års uppföljning.

Under 2025 har uppföljningen omfattat dokumentanalyser av verksamhetsberättelser, tio uppföljningsbesök på plats, insamling och analys av verksamhets- och ekonomistatistik, samt risk- och sårbarhetsanalyser från 22 utvalda folkhögskolor. Resultatet återkopplas individuellt till varje folkhögskola och sammanställs i en årlig rapport.

Årets fokusområde var ekonomi och administrativ kapacitet, utifrån de risker som identifierades under 2024.

Verksamhetsuppföljning

Under 2024 gick 18 900 deltagare på allmän kurs och 38 900 deltagare på särskild kurs. Antalet deltagare på yrkesutbildningar på eftergymnasial nivå har minskat något sedan toppen 2021, men ligger fortfarande över nivåerna före statens satsning 2020. Det har blivit vanligare med gymnasiala yrkesutbildningar.

Uppföljningen av kurser i samarbete med Arbetsförmedlingen visar att antalet nyttjade platser på SMF ökade med 15 procent under 2024, men att målgruppen har förskjutits. Under 2025 har Folkbildningsrådet tillsammans med Arbetsförmedlingen påbörjat en översyn av både SMF och Etableringskurs.

Organisationsstruktur och kvalitetsarbete

Uppföljningen visar att folkhögskolornas verksamhetsberättelser sammantaget ger en tydlig och transparent bild av organisationerna. Det systematiska kvalitetsarbetet är väl etablerat och majoriteten av skolorna beskriver tydliga strukturer där planering, genomförande, uppföljning och nya mål kopplas samman.

När det gäller arbetet för jämställdhet och mot kränkningar och diskriminering är det oftast systematiken som inte beskrivs tillräckligt tydligt i verksamhetsberättelserna. Många skolor beskriver enstaka insatser, men saknar mätbara mål, tidsplan och uppföljning av resultat. Året 2025 var den första gången folkhögskolorna fick tydlig återkoppling utifrån textanalysen, vilket bör leda till förbättrad redovisning framöver.

En genomgång av samtliga skolors obligatoriska styrdokument har genomförts under 2025. Detta visade att vissa skolor inte hade laddat upp fullständig dokumentation eller hade skickat in felaktiga dokument. Ett fåtal stadgar saknade också bestämmelser om hur föreningen/stiftelsen ska upplösas samt hur tillgångarna ska fördelas vid ett sådant förfarande. Berörda skolor har kontaktats och fått komplettera respektive korrigera dokument.

Uppföljningsbesök

Under 2025 besökte Folkbildningsrådet tio folkhögskolor. Urvalet bestod av skolor där tidigare uppföljningar indikerat risker inom ekonomi och administrativ kapacitet.

Uppföljningsbesöken visar att folkhögskolorna genomgående har en väl fungerande kärnverksamhet. Deltagarna uttrycker stor trivsel och är nöjda med sina studier. Organisatoriskt finns en stabilitet och fokus på att skapa långsiktighet trots ekonomiska utmaningar.

Samtidigt framträder gemensamma utvecklingsområden. Många skolor har ett pressat ekonomiskt läge och organisatorisk sårbarhet med små administrativa resurser och stort beroende av enskilda nyckelpersoner. Deltagarinflytandet är ofta begränsat till kursnivå, medan strukturer för skolövergripande deltagardemokrati kan behöva utvecklas.

Kvalitet i allmän kurs

Folkbildningsrådet kontrollerar årligen lärartäthet, andel lärare med pedagogisk utbildning, andel avbrott samt andel utfärdade behörigheter för högre studier. Resultatet visar att folkhögskolan står sig väl jämfört med motsvarande utbildningsnivå inom det ordinarie skolsystemet. Rapporteringen visar också att deltagare med funktionsnedsättningar lyckas i stort sett lika bra som andra deltagare på allmän kurs.

Andel lärare med pedagogisk examen	Allmän kurs	Komvux*
2024	80,8%	81,2%
2023	80,3%	80,3%
2022	77,8%	80,3%

*Mäts per läsår och redovisas från 2021/22 t o m 2023/24

Antal studerande per helårslärartjänst	Allmän kurs	Komvux*
2024	10,5	9,4
2023	10,3	9,9
2022	9,9	11,1

*Mäts per läsår, och redovisas från 2021/22 t o m 2023/24. Antalet helårsdeltagare beräknas genom verksamhetspoäng. Statistiken innefattar inte externa utbildningsanordnare.

Andel studieavbrott	Allmän kurs	Komvux
2024	12%	21%
2023	15%	20%
2022	15%	22%

Andel behörigheter*	Samtliga deltagare allmän kurs	Deltagare med funktionsnedsättning
2024	72%	69%
2023	72%	72%
2022	70%	70%

*Andel deltagare som uppnår grundläggande behörigheter av de som uppnått omfattningskravet under respektive år, dvs gått färdigt allmän kurs omfattningsmässigt.

Risk- och sårbarhetsanalys

Under 2025 fick samtliga skolor i uppdrag att genomföra riskanalyser med fokus på ekonomi och administrativ kapacitet. Utifrån en intern riskbedömning valde Folkbildningsrådet ut 22 skolor som skulle skicka in sina riskanalyser för fördjupad analys. Dessa skolor valdes därför att Folkbildningsrådet såg en förhöjd risk inom ekonomi och/eller administrativ kapacitet.

Resultaten visar att de utvalda folkhögskolorna är medvetna om sina sårbarheter, men att kvaliteten i beskrivningarna av planerade åtgärder varierar. Generellt tenderar skolorna att undervärdera risker.

Inom området ekonomi framträder sårbarheten för förändringar i statsbidrag samtidigt som kostnadsökningar påverkar den långsiktiga balansen. Flera av de utvalda folkhögskolorna äger byggnader där eftersatt underhåll och stigande driftskostnader innebär en konkret ekonomisk risk. Till detta kommer begränsade likviditetsreserver.

Inom området administrativ kapacitet är en stor del av arbetet personbundet, där enskilda medarbetare besitter avgörande kompetens. Underbemanning och ökande rapporteringsbörda bidrar till hög arbetsbelastning och risk för förseningar eller fel. Flera skolor nämner också brist på dokumenterade rutiner och uppdaterad kunskap om villkor och regelverk.

Samtidigt beskriver folkhögskolorna att de redan vidtagit åtgärder, bland annat förbättrad ekonomistyrning, framtagande av underhållsplaner samt utveckling av tydliga administrativa rutiner.

Ekonomisk uppföljning

Folkhögskolornas totala intäkter för 2024 uppgick till 5,4 miljarder kronor. 72 folkhögskolor redovisade ett överskott, 79 visade underskott och 6 hade nollresultat. Det totala överskottet var 7,3 miljoner kronor, och den totala rörelsemarginalen var 0,1 procent.

Resultatförbättringen jämfört med 2023 var cirka 130 miljoner kronor och berodde främst på minskade personalkostnader. Antalet heltidstjänster minskade med 3,9 procent, delvis som konsekvens av att antalet årsplatser minskat med 3 procent.

Under 2025 har två folkhögskolor avvecklat sin verksamhet efter ekonomiska svårigheter. Detta har aktualiserat behovet av tydligare

processer för hantering vid väsentlig ekonomisk risk. Folkbildningsrådet kommer under 2026 fortsätta följa den ekonomiska utvecklingen för folkhögskolor generellt och vid behov göra särskilda insatser riktat mot en eller flera skolor där risker framkommer.

Folkbildningsrådet har under 2025 också inlett en utveckling av den ekonomiska uppföljningen bland annat för att ta fram relevanta indikatorer och nyckeltal. Arbetet kommer fortgå under 2026.